

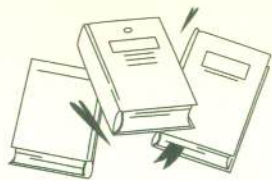
ЧАСТИНА ПЕРША

— Звідси краєвид геть інший, — розправляючи крила, сказав голуб Роберт Поштар. — Якщо дивитися на світ завжди однаково, нічого не змінюється. А якщо змінити перспективу — все стає іншим.

— Але все це зовсім не схоже на місто, — здивувався Воллес. — Тут саме тільки небо!

— Отож, — відповів Роберт Поштар, пильно вдивляючись очима-намистинками в дещо неохайного хлопчика. — Але ж скільки є різновидів неба!

З книжки «З даху на дах»

Розділ перший

— Розкажете мені про плач?

За старим, пошарпаним столом Національної служби охорони здоров'я (НСОЗ) сиділа жінка з доброзичливим, хоча й офіційним, виразом обличчя. Плакат на стіні пропонував запам'ятати химерну аббревіатуру під алгоритмом дій у разі інсульту.

Думка про те, що в момент інсульту слід пригадати якусь аббревіатуру, неабияк непокоїла Зої. Навіть більше за сам факт перебування в цьому місці. Брудні жалюзі ледь прикривали вузьке віконце кабінету, що виходило на сусідню стіну із червоної цегли, а підлогу встилало зачовгане, заляпане кавою килимове покриття.

— Що ж, переважно це стається щопонеділка, — відповіла Зої, милуючись темним шовковистим волоссям співрозмовниці. Волосся Зої теж було довге й темне, однак зараз вона стягла його у хвіст казна-чим, добре, якщо резинкою для волосся, а не якоюсь викинутою поштарем шворкою. — Знаєте, коли запізнюється потяг метро. Або коли я не можу втиснути у вагон дитячий візок. Або коли хтось верне носа, бо я намагаюся втиснути візок — якщо не візьму візок, то спізнюся щонайменше на годину, хоча він уже з нього виріс, і я це добре знаю, — щиро дякую, можете залишити при собі свої осуд-

ливі погляди. Або коли я засиджуюся на роботі й підраховую, скільки мені коштуватиме кожна хвилина затримки, аж поки зможу забрати його із садочка, і в результаті увесь мій денний заробіток іде коту під хвіст. Або коли я вирішую їхати автобусом, але, поки ми доходимо до зупинки, водій зачиняє двері у нас перед носом, хоч і добре мене бачить, бо йому не хочеться морочитися з візочком. Або коли у нас закінчується сир, а я не маю за що купити нового... Ви бачили, які ціни на сир? Або...

Жінка доброзичливо усміхнулася, а в її погляді промайнуло ледь помітне занепокоєння.

— Я питала про вашого сина, місис О'Коннел. Коли плаче він?

— Ой, — стрепенулася Зої.

Обидві жінки глянули на чорнявого хлопчика в кутку кабінету, який насторожено грався іграшковою фермою. Він підвів на них зляканий погляд.

— Я... я не зрозуміла, — сказала Зої, а подумки зауважила, що їй знову хочеться розплакатися. Добросердна лікарка Бакрі підсунула їй через стіл коробку з паперовими серветками, але від цього плакати захотілося ще дужче.

— І звертайтеся до мене «міс», — уточнила Зої тремтливим голосом. — З ним усе гаразд. Ну може зронити кілька сльозинок. Просто він... — тепер Зої знала, що не зможе стримати сліз. — Він не видає... жодного звука.

«Принаймні, — подумала Зої, коли втерла зрадливі сльози й насилу втрималася від істерики, бо із жахом зрозуміла, що візит до НСОЗ, на який вони чекали кілька місяців, добігає кінця, а вона майже весь час проридала, з надією та відчаєм

поглядаючи на лікарку Бакрі. Тепер Гарі радісно вовтузився в тої на колінах. — Принаймні лікарка Бакрі не сказала того, що зазвичай говорять люди».

— А знаєте, Айнштайн... — завела лікарка Бакрі, і Зої аж застогнала подумки: «Почалося!», — не розмовляв до п'яти років.

Зої силувано всміхнулася.

— Та знаю, дякую, — процідила вона крізь зціплені зуби.

— Це селективний мутизм... Він пережив якусь травму?

Зої закусила губу. «Господи, сподіваюся, що ні».

— Ну, його тато... він то приходить, то знову йде, — відповіла вона, а потім, мало не плачучи, ніби прагнула заслужити схвалення лікарки, додала: — Але ж це звична справа, правда? Тобі ж подобається бачитися з татком?

При згадці про батька личко Гарі, як завжди, осяяла усмішка, і він тицьнув пухким пальчиком мамі в щоку, ніби запитуючи.

— Скоро, — відповіла вона.

— Коли ви бачили його востаннє? — запитала лікарка.

— Е-е-е... три... шість...

Зої намагалася пригадати. По правді, Джеза не було ціле літо. Вона постійно наказувала собі припинити стежити за його профілем в інстаграмі, але для неї це була якась почварна залежність. Джез відвідав десь зо три фестивалі. У стрічці регулярно з'являлися його фото в чисельних строкатих капелюхах.

— Що ж, — сказала лікарка, яка вже перекинулася з Гарі в карти, навчила його ляскати пальцями, погравалася з ним у хованки й попросила його відшукати різні речі, заховані по всьому кабінету. Усе це чотирирічний хлопчик старанно виконував, хоча щоразу схвильовано біг назад із переповненими

страхом темними очима, щоб залізти до мами на коліна. — Це соціальний тривожний розлад.

— Я знаю.

— Дуже незвично те, — лікарка зазирнула у свої записи, — що дитина не розмовляє навіть зі своїми батьками. Чи, може, його щось лякає вдома?

Вони жили на першому поверсі абияк перебудованого вікторіанського будинку біля шосе у Вемблі. Труби там дзвеніли, сусід згори часто повертався п'яний і слухав музику на повну гучність до глибокої ночі. Іноді він приводив у гості друзів, які стукали у двері й голосно реготали. Нашкребти грошей на депозит за нову квартиру на додачу до орендної плати було для Зої на межі фантастики. Міська рада запропонувала їй гуртожиток, який, як побоювалася жінка, міг виявитися ще гіршим. Мама їй допомогти не могла: багато років тому вона переїхала до Іспанії, де з дня на день життя ставало все дорожчим. Вона якимось перебивалася на своїй англійській пенсії та заробітку в жахливому барі з фотографіями смаженої яєчні у вікнах.

До того ж, відколи Зої випадково завагітніла, вона здебільшого прикидалася перед родичами та друзями, що в неї все гаразд і жодних проблем немає. Жінка просто не наважувалася глянути правді в очі й визнати, яким скрутним було її становище. Але наслідки виявилися драматичними.

Лікарка Бакрі помітила вираз обличчя Зої.

— Я не... не звинувачую вас.

У Зої знову затремтіли губи.

— Здається, — сказала лікарка Бакрі, — ви дуже одне до одного прив'язані. Хлопчик сором'язливий, але не схоже, що він пережив якісь серйозні травми. Іноді... іноді таке просто трапляється.

Запала довга тиша. Нарешті Зої тихо мовила:

— Мені вже давно ніхто не говорив нічого такого приємного.

— Зазвичай ми починаємо із системи винагород за зусилля, — продовжила лікарка Бакрі, простягаючи Зої стоси діаграм і списки цілей. — Лише заохочення, звісно. Щось приємне — за шепіт... цукерочка — за пісеньку.

Зої закліпала очима, силуючись уявити, де взяти грошей на цукерки, якщо й без того не знає, що вони робитимуть, коли похолодає і Гарі більше не зможе ходити в літніх сандалях.

— Якщо це не спрацює, спробуємо медикаментозне лікування.

Зої тільки витріщилася на лікарку. Ліки її маленькому хлопчику?! Вони зайшли у глухий кут. У буквальному розумінні. Це ж треба було заради цього дві години теліпатися через розпечений Лондон на консультацію до логопеда, а перед тим вісім місяців очікувати своєї черги на візит!

— А ви багато з ним розмовляєте? — запитала лікарка.

— Угу, — відповіла Зої, врешті зрадівши, що хоча б у чомусь вона не завинила. — Так! Я багато говорю! Увесь час!

— Але майте на увазі, не треба говорити забагато. Якщо ви розумітимете все, що хлопчик просить чи чого потребує, у нього не буде мотивації. А без неї не обійтись.

Лікарка Бакрі підвелася. Побачивши згорьоване обличчя Зої, вона всміхнулася.

— Я розумію, вам важко, бо немає чарівної пігулки, — сказала вона, збираючи свої брошури.

Зої знову клубок підступив до горла.

— Важко.

Було справді важко.

Зої спробувала підбадьорливо всміхнутися своєму малюку. Однак вони їхали назад двома автобусами, у які на зупинках набивалося забагато люду, а школярі горлали, штовхалися й на повну гучність переглядали відео на своїх телефонах. Автобус їхав нестерпно повільно. Гарі сидів у Зої на колінах, щоб звільнити місце іншим пасажиром, і в неї геть затерпла нога. А Зої тим часом намагалася підрахувати, скільки їй коштуватиме пропущена робоча зміна, і думала, що її начальниці Ксанії вже уривається терпець через постійні вихідні, які їй доводиться брати, і що втрата роботи стане для неї катастрофою. І все це здавалося просто нездоланим. Коли вони нарешті дісталися дому й зачинили за собою пошарпані внутрішні двері, Гарі ледь тримався на ногах від втоми, а серед пошти на килимку на них чекав лист, який ось-ось мав ускладнити все ще більше.